

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Työllisyysrahasto pitää esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia yleisesti kannatettavina. Digitaalisten palveluiden yleistyttyä on tärkeää, että yhteiskunnan palveluissa asioivilla on laaja mahdollisuus henkilöllisyytensä sekä muiden siihen liittyvien tietojen osoittamiseen erilaisissa asiointitilanteissa. Ehdotus tukee sujuvaa asiointia ja edistää siten myös palvelujen yleistä saavutettavuutta.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestä

Digitaalinen henkilöllisyydestä olisi esityksen mukaan henkilöllisyyden sekä vahvistettujen tietojen osoittamiseen sähköisessä ja käyntiasiainissa tarkoitettu henkilöllisyydestä. Se toimisi henkilöllisyyttä osoittavana asiakirjana passin ja henkilökortin tavoin ja sisältäisi lisäksi vahvan sähköisen tunnistautumisen ominaisuuden.

Työllisyysrahasto pitää esitystä digitaalisen henkilöllisyydestä käyttöönottamisesta kannatettavana. Digitaalinen henkilöllisyydestä tarjoaa uuden menetelmän henkilöllisyyden osoittamiseen käyntiasiainin lisäksi myös sähköisessä asiainnissa. Rahaston asiakkaiden näkökulmasta henkilöllisyydestä merkitys olisikin ennen kaikkea toimia yhtenä mahdollisena vahvana tunnistautumisvälineenä sähköisissä asiointipalveluissa. Työllisyysrahasto hyödyntää sähköisissä asiointipalveluissaan suomi.fi-tunnistuspalvelua. Rahasto pitää tärkeänä, että myös uusi digitaalinen henkilöllisyydestä on käytettävissä suomi.fi-tunnistuspalvelun kautta.

Kommentit ulkomaalaisesta digitaalisesta asiointivälineestä

Työllisyysrahasto pitää myös ulkomaalaisesta digitaalisen asiointivälineen käyttöönottoa perusteltuna. Digitaalinen asiointiväline helpottaisi ulkomaalaisten henkilöiden asiointia viranomaisissa. Asiointivälineen käyttömahdollisuuksia rajoittaisi kuitenkin jonkin verran se, ettei kyse olisi vahvasta sähköisestä tunnistusvälineestä. Myös ulkomaalaisesta digitaalisen asiointivälineen osalta rahasto pitää tärkeänä, että ratkaisu tarjottaisiin hyödynnettäväksi suomi.fi-tunnistuspalvelun kautta.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Luonnollisen henkilön tunnistusväline olisi vaihtoehtoinen ratkaisu digitaalisten palvelujen käytön vaatimaan sähköiseen tunnistautumiseen, jos henkilö ei halua tai voi käyttää mobiililaitteella olevaa digitaalista henkilöllisyystodistusta. Työllisyysrahasto pitää ehdotusta kannatettavana. Asiointimahdollisuuksien turvaamisen sekä henkilöiden yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää mahdollistaa myös sellainen tunnistusmenetelmä, joka ei vaadi mobiililaitetta.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Ehdotuksen mukaan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen vahvistetut tiedot toimitettaisiin henkilölle hänen itsensä hallittavaksi, ja asiointitilanteessa henkilö valitsisi itse ne tiedot, jotka hän haluaa kulloinkin osoittaa. Työllisyysrahasto pitää tietojen itsehallittavuuden kehittämistä perusteltuna. Käyttäjään kohdistuva toiminnallinen muutos voi vaatia erityistä asiakasviestintää ja -ohjausta käyttöönoton alkuvaiheessa. Pidemmällä aikavälillä itsehallittavuus parantaa tietosuojaa ja mahdollistaa uudenlaisia henkilöllisyyden ja siihen liittyvien muiden vahvistettujen tietojen osoittamisen ratkaisuja.

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Työllisyysrahaston arvion mukaan ehdotettu sääntely merkitsisi ennen kaikkea asiakkaiden tunnistautumismahdollisuuksien laajenemista. Työllisyysrahasto hyödyntää sähköisissä asiointipalveluissaan suomi.fi-tunnistuspalvelua, minkä johdosta ehdotus ei aiheuttaisi merkittäviä muutostarpeita rahaston asiointipalveluihin.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraaliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

Työllisyysrahasto palvelee asiakkaitaan sähköisten asiointipalveluiden ohella myös merkittävässä määrin puhelimitse. Rahasto pitääkin tärkeänä myös puhelinasiointiin soveltuvien vahvojen tunnistustapojen kehittämistä.

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

-

Viitanen Riikka
Työllisyysrahasto